

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Mt 19, 1 – 12

Text: Mt 19, 3 *Tu k němu přišli farizeové a pokoušeli ho:
„Je dovoleno propustit manželku z jakékoli příčiny?“*

Farizeové tu a tam přicházeli za Ježíšem s nějakou tou záludnou otázkou, protože pořád něco řešili. Jim ani tak nešlo o to, znát odpověď, jako vyzkoušet Ježíše, ke kterému názorovému táboru se připojí, aby si ho mohli správně zaškatulkovat.

Tentokrát měli proti Ježíšovi nabito otázkou, zda souhlasí s možností rozvodu manželství. Ve hře bylo hodně. Manželství je přece Boží ustanovení. Ale nejvyšší židovská autorita – Mojžíš – rozvody schválil. Co tedy platí? Už tehdy se na podobných otázkách lidé dělili na nesmiřitelné tábory a všichni se přitom zaštit'ovali Boží vůlí a věrností Božímu slovu.

Farizeové zřejmě předpokládali, že Ježíš bude PROTI rozvodům, a tím se usvědčí, že nedodrží Mojžíšův zákon, který rozvod připouští. Anebo bude PRO rozvod a tím si u některých vyslouží nálepkou liberála, který relativizuje jasnou Boží vůli. A zdá se, že se v Ježíšovi nezmýlili. Ježíš skutečně je proti rozvodům. „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj“, říká Ježíš. Argumentuje tak, jak bychom od Ježíše očekávali. Manželství je Božím ustanovením už od počátku. Muž opustí otce a matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem. Takže už nejsou dva, ale jeden. V hebrejštině je nerozlučitelnost manželství výstižně vyjádřena slovem „přilnout“, což představuje takové spojení, které nelze zrušit beze škody. V češtině mu nejlépe odpovídá termín „slepit“. A rozvod je pak něco jako roztržení, rozervání, poškození. Je tím pádem rozvod nepřipustný? Podle Mojžíše nikoliv. Není to sice ideální řešení, ale manželství se může opravdu rozpadnout a v praxi se to skutečně děje. Mojžíšův zákon tedy s rozvodem počítá a připouští ho.

Nicméně ustanovení Mojžíšova zákona o rozvodu má jiný účel, než si myslíme. Nemá za cíl usnadnit rozpad nefunkčního manželství. Ono by se mohlo zdát, že legalizací rozvodu Mojžíšův zákon spustí lavinu rozvodovosti, jako by manželství bylo něčím nežádoucím. Ale důvod Mojžíšova ustanovení má zcela jiný, a hlavně pozitivní účel. Hned si to vysvětlíme. V Mojžíšově zákoně jde především o právní ochranu slabých a bezbranných, v tomto případě o ochranu ženy. Zákon o rozvodu totiž zavazuje muže k sociálnímu chování. Pokud se manželství fakticky rozpadlo a nefunguje, pak je třeba tento stav legalizovat, aby se žena neocitla v právním vzduchoprázdnu a nejistotě. Zákon proto nařizuje muži: Nesmíš opustit ženu jen tak, že se o ni prostě přestaneš starat nebo že ji vyhodíš z domu a když si ona za pár let někoho najde, najednou začneš křičet, že je ještě pořád tvou ženou. Mojžíšův zákon tomu brání příkázáním: Musíš jí dát rozlukový lístek. Na rozlukovém lístku není důležité, jaké důvody k rozvodu jsou na něm uvedeny. Rozlukové lístky, které se z Ježíšovy doby zachovaly, řeší především majetkové vypořádání a jsou pro ženu oficiálním potvrzením, že je zase svobodná. Tedy: Mojžíšův zákon říká: i když máš nějaké důvody toho druhého opustit, nemůžeš to udělat jen tak nějak pokoutně. Nemůžeš partnerku nechat na holičkách. Musíš se i v takové situaci zachovat čestně, o toho druhého se postarat a dát tomu nějaký právní rámeček. V tomto smyslu je tedy Mojžíšovo ustanovení o rozvodu aktem milosrdenství a sociálního citění.

A teď se vraťme k Ježíšovi. Schvaluje Ježíš rozvod? Z jeho odpovědi je patrné, že neschvaluje. Ale jako nástroj milosrdenství ho zároveň připouští a toleruje. Ježíš je totiž realista a uvažuje takto: Rozvod sice není Boží záměr, ale částečně řeší neutěšenou situaci lidí, kteří jsou prostě hříšní. My všichni jsme v situaci lidí, kteří jsou spolu s Adamem a Evou vyhnáni z ráje. Nežijeme v ideálním světě. Ideální manželství neexistuje. Proto jsou potřeba zákony, které nějakým způsobem řeší onu nedokonalost. Přitom ale je třeba uchovat si vědomí, že příkázání o rozlukovém lístku neukazuje, jak mají věci správně být, ale jak volit menší zlo, když není v dosahu ideální dobro. Jinými slovy, když už nelze zachovat dobré manželství, pak je třeba zvolit alespoň to nejlepší ze špatných řešení. To je smyslem Mojžíšova ustanovení o rozluce. Ježíš s Mojžíšovým zákonem nepolemizuje, ale přidává upozornění: Pamatujte, že rozvod nebyl původním Božím záměrem při ustanovení manželství. Ježíš připomíná, že „Stvořitel od počátku muže a ženu učinil je. Proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své manželce, a budou ti dva jedno tělo“. Ale protože už nežijeme v ráji, nežijeme v ideálním světě, tak pro tvrdost a porušenost lidského srdce Mojžíš dovolil propustit manželku. Od počátku to však nebylo. Jinými slovy: nebyl to Boží záměr. A toto vědomí je třeba zachovat. Ano, není všechno, jak by mělo být, je ovšem nutné uchovat si původní ideály a k nim ukazovat. A Ježíš to jako vždy dotahuje do všech důsledků: Rozvod je někdy sice jediné reálné řešení, ale zároveň je třeba vědět, že de facto se jedná o cizoložství. Kdo se rozvede a znovu ožení, je to stejné, jako by měl ženy dvě, i když s časovým odstupem po sobě.

Spokojili se farizeové s touto Ježíšovou odpovědí? To nevíme. Víme jen, že sami učedníci zapochybovali, zda tedy má cenu se v tak složitém světě vůbec o manželství pokoušet. A Ježíš jim na to odpoví opět ne úplně jednoznačně. Říká: „Někdo na to má a někdo ne. Jsou lidé, kterým prostě manželství není souzeno. Jiným v tom brání druzí lidé. A pak jsou takoví, kteří se rozhodli, že se raději myšlenky na manželství dobrovolně vzdají, aby nemuseli dělat kompromis mezi porušeným světem a ideálem království Božího. Není to úplně snadné takto do hloubky o tom všem přemýšlet, ale kdo to může a chce pochopit, ať to pochopí“, končí debatu Ježíš.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, chtěli bychom mít věci jasné, ale život je složitý. Dej, ať se nám ve složitosti života neztratí Boží záměry a cíle, k nimž ukazuje Boží slovo. Amen.*

Přímělná modlitba: *Pane náš, Ježíši Kriste, v tobě jsou skryty všechny poklady moudrosti a poznání. Prosíme, postav nám jasně před oči tvé evangelium. Ať z něj nic nevynecháme a nezamlčíme. Prosíme za tvou církev, ať je věrnou zvěstovatelkou tvé pravdy, lásky a milosti. Prosíme za tvé svědky, kteří všude ve světě zvěstují evangelium i za cenu nepochopení a utrpení. Přimlouváme se za lidi, kteří tvé slovo nechápou a jsou zmateni, když mají rozeznat působení Ducha Božího. Prosíme za lidi, kteří v poznání tvé pravdy ulpívají na povrchu a podle tvého slova nežijí. Prosíme za členy našich sborů, za manžele, za rodiny s dětmi i bez dětí, za děti v neúplných rodinách, za děti opuštěné. Prosíme za manželství, která se rozpadla. Pane, ty nalomenou trtínu nedolomíš. Dávej naději těm, kdo nezvládají problémy života. Ať v tobě mají svého spasitele a Pána. Prosíme za ty, s nimiž si nerozumíme a nedovedeme je pochopit. Tvůj Duch, Kriste, ať nás spojuje v jedno, tak jako ty jsi jedno s Otcem i Duchem svatým až na věky. Amen.*